

D ů v o d y:

Zcela správně zdůrazňuje odvolací soud, že § 23 vyr. ř. udává přednostní pohledávky výčetmo, a že tudíž premie za požární pojištění pro dobu, v čase zahájení vyrovnávacího řízení již prošlou, ježto tam výslovně udány nejsou, mezi ně počítati nelze. Zákon jim patrně nechtěl popřáti výsadní postavení ostatních v §u 23 vypočítaných pohledávek, nepokládaje je za stejně důležité. Nutno je proto posuzovati jako všechny ostatní v §u 23 nejmenované pohledávky a platí tudíž i o nich předpis §u 47 vyr. ř., který zakazuje, by některému věřiteli byly poskytnuty zvláštní výhody a opravňuje, aby to, co proti tomuto zákazu bylo plněno, bylo žádáno zpět. Z výslovného předpisu zákona, že toto nedovolené plnění lze žádati zpět, jde jasně na jevo, že v tomto případě neplatí předpis §u 1432 obč. zák., o který se nižší stolice snaží svůj rozsudek opřít. Stejně mylným jest právní názor (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) nižších soudů, že vyrovnávací správce byl v zájmu věřitelstva oprávněn, premie z dřívějších let zapraviti, konaje jen svou povinnost podle §u 31 vyr. ř., pečovati o to, by provoz obchodu byl dle možnosti udržen a aby jmění dlužníkovu nedoznalo újmy. Nebyla vůbec účinná potřebná skutková zjištění, aby mohlo býti posouzeno, zda postup vyrovnávacího správce byl ve smyslu právě řečeného místa zákona nutným aneb alespoň účelným, ale netřeba ani o tom uvažovati, ježto zákon stejně jako u jiných věřitelů, byť i snad dlužník měl sebe větší a snad i životní zájem na tom, by zaplacením jejich pohledávek další obchodní spojení s nimi bylo zachováno, ani ohledně požárních pojišťoven podle §u 47 vyr. ř. nedovoluje, by jim byla poskytnuta výhoda, které se ostatním věřitelům nedostalo stejným způsobem. Se svého právního hlediska neměl odvolací soud příčiny zjistiti, zda a do které výše straně žalované vzájemná pohledávka, k účtování namítaná, oproti žalobkyni v naznačených mezích vůbec vznikla, musilo proto býti uznáno, jak se stalo.

Čís. 4272.

Odpůrčí žalobou nemůže se správce úpadkové podstaty domáhati výmazu napadeného knihovního práva zástavního, nýbrž jen jeho bezúčinnosti vůči úpadkovým věřitelům.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, Rv I 840/24.)

Úpadková podstata pozůstalosti po Josefu V-ovi domáhala se na žalované záložně, by zástavní právo, vtělené na nemovitostech Josefa V-a pro pohledávání žalované bylo prohlášeno vůči úpadkovým věřitelům za bezúčinné a by po právní moci rozsudku byla zástavní práva z pozemkové knihy vymazána. O b a n i ž š í s o u d y shledaly odpůrčí žalobu za opodstatněnou a uznaly dle její prosby.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolání žalované potud, že zamítl žalobu ohledně nároku, by zástavní právo za pohledávky bylo vymazáno po právní moci rozsudku a uvedl v tomto směru v

d ů v o d e c h:

Soudy nižších stolic vyhověly prosbě žalobní i v tom směru, že může býti právo zástavní za pohledávky žalované strany po právní moci rozsudku vymazáno. Odvolací soud sice správně praví, že věřitel jest dle §u 39 konk. ř. povinen, aby ruční zástavu vrátil do úpadkové podstaty, jelikož tohoto vrácení jest potřebí k tomu, aby ony movité věci mohly býti v úpadkovém řízení zpeněženy. Ale nelze odvolacímu soudu v tom směru přisvědčiti, že věřitel jest povinen upustiti od zástavního práva na nemovitosti a že dojde-li ke zrušení úpadku bez realizace úpadkového jmění, obživne právo zástavní tak, že by žalovaná byla oprávněna domáhati se nového vkladu jeho v původním pořadí. Knihovní zákon nezná výmaz práv pouze podmíněčný anebo z druhé strany zase vklady s pořadím dřívějším, není-li tu poznámky pořadí (§ 93 kn. zák.). V tomto sporu není vyslovena naprostá neplatnost závazků, oněmi dlužními úpisy založených, nýbrž jen jejich bezúčinnost vůči konkursním věřitelům. Proto nelze vysloviti, že tato práva zástavní mohou býti vymazána po pravomoci rozsudku.

Čís. 4273.

Společenstva výdělková a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Zápůjčka, již poskytlo společenstvo nečlenu, jest jednáním nicotným. Lhostejno, že dle stanov bylo společenstvo oprávněno přijímati vklady i od nečlenů.

(Rozh. ze dne 15. října 1924, Rv I 1071/24.)

Žalující úvěrní družstvo přijímalo od žalované, jež nebyla jeho členkou, říšskoněmecké marky a ukládalo je na markový účet. Žalovaná obdržela pak od družstva zápůjčky v Kč, jež byly k její tíži vedeny na zvláštním účtu. Žalobě, již domáhalo se družstvo na žalované zaplacení poskytnutých zápůjček, procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl mimo jiné z těchto důvodů: Žalobkyně byla oprávněna dle §u 2 čís. 2 stanov přijímati peněžní vklady k co nejvhodnějšímu uložení od členů i nečlenů a dle §u 92 čís. 3 vésti obchody v běžném účtu pro členy s použitím nebo bez použití šekového spojení, a poskytovat v běžném účtu zápůjčky členům, dle §u 2 čís. 4 smí žalobkyně poskytovat zálohy a půjčky pouze členům, jako dle §u 2 čís. 12 mohou býti obchody uzavírány jen se členy a jen potud, pokud sahá jejich úvěrní schopnost a pokud dají členové dostatečnou jistotu, jakož vůbec mohou býti jen členové účastni výhod společenstva. Dle §u 19 budou vydány zapůjčené částky členům jen, dají-li přiměřenou jistotu. Ježto žalovaná není členem žalobkyně, nejednala tato, poskytujíc jí půjčku, ve shodě se stanovami, žalovaná, nejsouc členem, neměla míti účast na výhodách společenstva a jistota, již žalobkyně i od členů obdržela v markách, nebyla jistě při kolísavém kursu